

MARIBORSKI D

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno,
četletno K 30.—.Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne,

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, četrtek 29. aprila 1920.

Št. 95.

Jugoslovensko-italijanski sestanek v Lago Maggiore.

Uradno poročilo o prometu. — Naši mirovni delegati v Ljubljani. — Turška mirovna delegacija.

Občinski zastop v Zrkovcih
razpuščen.

Klerikalna deželna vlada v Ljubljani si je vpletla v svojo krono strahovlade nov biser. Pod številko 6693. z dne 15. aprila 1920 je namreč razpustila občinski odbor v Zrkovcih in imenovala Alojzija Rebernika, posestnika v Zrkovcih št. 26. za gerenta.

Da izve širša javnost glede te afere resnico, da ne meče na prejšnji zastop kamenja, zapisati hočemo v album poverjenstva za notranje zadeve pri deželni vladi za Slovenijo v Ljubljani sledeče:

Dosedanji župan g. Sel Alojz je najpremožnejši posestnik v Zrkovcih. Radi svoje pravičnosti in moštosti, radi poštenega življenja in narodne zavesti ne le v Zrkovcih temveč v vsej okolici obče spoštovan mož. Ker pa si je on upal javno pripoznati kaplanu, katerega dandanes niti zadnja dekla več ne pogleda v Hočah, da pripada k demokratski stranki, ker si je upal vložiti tožbo proti klerikalnemu, sedaj imenovanemu gerentu Reberniku, obsodila ga je deželna vlada v Ljubljani na izgubo županstva.

Sel je v vsakem oziru marljiv, vzoren, idealen in požrtvovalen napredni rodoljub. Vsi naši klerikalci si lahko obrusijo pete, lahko

se postijo in pokorijo leta in leta, a v njegovih vrlinah ga ne dosežejo nikoli.

Omenimo še, da je poverjenstvo s tem dejanjem hotelo tudi zadeti njegovega intimnega prijatelja in prvega občinskega svetovalca učitelja Zemljiča. Temu možu se imamo zahvaliti, da so pred 15. leti postali občinski zastopi v Zrkovcih in Dolgošah narodni in da je ostala šola pri D. M. v Brezju, dasi leži ista popolnoma pod nosom Maribora, v slovenskih rokah. Ta mož je bil tudi edini učitelj mariborske okolice, kateri je že 4. nov. 1918 ustanovil v poprej imenovan občini narodno stražo in dva dni pozneje spravil prve prostovoljce sedanjemu generalu Maistru. »Nehvaležnost,« pravi ta mož, »je najsigurneje plačilo domovine«. In on ima prav!

Kdo pa je gerent Rebernik? Rebernik je zagrizen klerikalec, kateri si upa šele od prevrata javno pripoznati narodno mišljenje. Prepričani smo, da bi ta sebični in po svojem mišljenju čudno razporejeni mož tudi danes ne hodil s svojo klerikalno narodnostjo na javni trg, ko bi ga k temu ne sililo sovraštvo do Sel-Zemljiča. Z neprevидnim postopanjem si je namreč nakopal radi teh dveh sodnijsko pravdo, katera pa še do danes ni končana.

No, in če enkrat Rebernika vendar zadene zaslužena kazen, ne bo ista prva. V občinskih knjigah najdemo zabeležene pod naslovom g. gerenta sledeče kazni:

Dopoldan nisem napravil nikoli nič prida; samo nekoč sem pisal nek roman izključno le med deveto in dvanajsto uro dopoldan, toda ravno radi tega ga nisem nikoli dovršil. Popoldan je zame prehod iz jutra v večer, priprava na pravo, resnično življenje. Če bi me hotel bog kaznovati za grehe, ki sem jih in ki jih nisem storil, bi mi moral odvzeti le večere in moja kazen bi bila popolna.

Pri vojaki sem prišel z vsemi poveljstvi nazaj ravno radi te moje čudne lastnosti. Spočetka je bilo strašno in mislil sem že, da bom obupal in enemogel; toda nisem. Napovedal sem vojaškim predpisom neizprosno boj, ki je trajal cela tri leta in pol. Nekoč so me radi te čudne lastnosti celo zaprli. Vse jutro in ves dan sem sedel čisto mirno in zadovoljno v zaporu ter čital Dostojevskega „Zapiske iz mrtvega doma“, ko pa se je napravil mrak, nisem mogel vzdržati; z neodoljivo silo me je klicalo tam zunaj iz noči, neznano in silno, čemur se ni dalo upirati. Na mojo dušo je legla strašna mora; zblaznel bi bil, da nisem našel rešitve. Poskusil sem ulomiti vrata ter ubežati. Končno

a) v upravnem letu 1917 pod števil. 9. od 23. nov. radi navijanja cen 100 K;

b) v upravnem letu 1920 pod števil. 5. od 23. febr. radi kršenja predpisov glede živinske kuge 100 K.

Deželna vlada torej neomadeževane ljudi radi naprednega mišljenja odstavlja, klerikalne podrepnike pa, ki so predkaznovani radi navijanja cen, proti katerim tečejo sodnijske preiskave glede težkih deliktov, pa nastavlja za gerente. In ta vlada si upa trditi, da hoče z vso strogostjo nastopiti proti navijalcem cen in fihotapcem. Kdo se ne smeje?

Njegove prisednike vzamemo prihodnjič. Ljubljana, bela Ljubljana, kam ploveš, zakaj dopustiš, da sedanja klerikalna strahovlada na obmejnih krajih, na izrecno vulkaničnih mestih tako prosto in očitno izkorišča in zlorabi svojo sedanjo navidezno moč? In ti, Beograd, ti zvezda, ki si nam v burnih dnevih prevrata tako žarno sijala in nam v isti dobi s svojim svitom lila v razburkane duše nov up, da je odzvonilo v Sloveniji za vselej proslulemu Šušteršiču in njegovim trabantom, strankarska strast nadvlade nad naprednimi tvojimi sinovi, zakaj si se v zadnjem času obdala z meglo negotovosti, zakaj si daš tretji svoj ugled po sedanjih klerikalnih močtah. Bolelo bo tebe, Ljubljana, bolelo bo tebe, Beograd, a takrat — tako se bojimo mi — prepozno bo! Kazalec se bliža 12. uril!

so vrata bolešno jeknila ter se udala — bil sem prost. Tedaj me je objela zunaj neznanska sjaist: šel sem k stotnikovemu stanovanju, potrkal na vrata ter se javil sobarici. Čez hip je prišel stotnik, brez kape in brez bluze, ter se zadržal nad menoj, čemu ga tako pozno nadlegujem. Stopil sem predenj, ga po vojaško pozdravil ter mu pokorno javil, da sem pobegnil iz zapora, ker nisem mogel več vzdržati. Jezno se je namršil hudi mož, potem se je pa sunkoma zasmejal, da so zažvenčale šipe v vratih.

„Zdelo se mi je že, da te ne bo zdržalo; ti si ponočna sova“, je rekel končno.

„Pokorno javljam, gospod stotnik, da sem!“

„Potem pojdi k vragu; s teboj človek itak nič ne opravi.“

In šel sem. Ves svet je bil moj.

Pozneje sem imel mir. Le dvakrat, se spominjam, sem šel spat pred polnočjo ter vstal pred osmo uro zjutraj.

Ko sem prišel na dopust, sem najprej povedal, da sem še ponočna sova. Tedaj se je mati razjokala.

Radivoj Rehar.

Tisto jutro...

Tisto jutro sem vstal jako zgodaj, kar ni moja navada. Menda mi je tako zapisano od prvega trenutka, da bo moje pravo življenje samo mrak in noč. Že od nekdaj sem sovražil zgodnje vstajanje in šola mi je bila najneprijetnejša samo radi tega, ker sem moral zgodaj vstajati. Pozneje sem v življenju vedno pozno vstajal in pozno hodil spat. Kadar sem bil doma, sem čepel ves božji dan v zatohli sobi ter pisal — kakor sveti Hieronim — tako je vedno rekla moja mati, ko pa se je jelo mravčiti sem se umil, preoblekel ter se napotil ven, čiti sem se umil, preoblekel ter se napotil ven, rada kamorkoli že. Moji materi to ni ugajalo, rada bi bila videla da bi večere preživel doma, da bi sedel za ognjišče, ter ji čital časnike in romane; ker pa tega nisem mogel, ker me je moja ura z neizprosno tiranijo gnala zdoma, mi je nadela čudno ime — ponočna sova. Morda je imela čisto prav; to ime se mi je zdelo celo lepo in častljivo in bil sem nanj ponosen.

Žalostni dogodki.

V splošnem je sedanja velika stavka potekla dokaj mirno. Posebno tam, kjer smo pričakovali največ nereda je vladal najlepši red, to je na Hrvaškem. S tem so pokazali Hrvati, da je tudi pri njih državna ideja močnejša, kakor vse drugo. V Sloveniji žalibog ni bilo tako, še slabše pa je bilo v Vojvodini.

Prenapeti in drugi obskurni elementi so izzvali v soboto dopoldan v Ljubljani prelivanje krvi. Padle so nedolžne, nahujskane žrtve, krivci pa so ostali na varnem. Do prelivanja krvi je prišlo tudi v našem premogovnem revirju ter deloma tudi v našem Mariboru, na Studencih. V Slovenski Bistrici se je dogodila radi sabotaže železniška nesreča, ki sicer ni zahtevala človeških življenj, pač pa njihovo zdravje.

Nevarnejše je bilo v Vojvodini, a osobito v Subotici, v našem največjem mestu. Madžari so tam potom komunistov, ali bolje rečeno, potom par podkupljencev in zaslepljencev izzvali protidržavno ustajo. Naše zveste čete so krepko posegle v boj ter ustajo zadušile. Zaman so čakali Horthyjevi vojaki na meji, da uderejo v našo državo, ter ji odrežejo najrodovitnejše kraje. Njihova zločinska nakana se jim je ponesrečila, odšli so obupani in osmešeni. Zmagala pa je naša edinstvena misel, ljubezen do naroda in njegove svobode, ki ji je krona — lastna, neodvisna država.

Stavka sama na sebi, vsaj do gotove meje ni bila toliko žalosten pojav, saj je stavka danes nekaj vsakdanjega, pokret, ki se pojavlja v vseh zmagovitih in premaganih državah, žalosten pojav pa je to, da so se dali nekateri nesrečniki zapeljati od lastnih sovražnikov, od onih, ki jim niti zdaleka ni v mislih blaginja delavstva, ampak nacionalna korist od razbitja naše države. A še bolj žalostno je, da so za to zaslepljenost prelili svojo lastno kri, da so jo prelili ne zase, ampak proti sebi — za Madžare, Nemce in Italijane.

Razbitje Jugoslavije bi ne koristilo delavstvu, ampak našim sovražnikom, ki bi si našo zemljo razdelili, naš narod pa zopet usuznjili, kakor je bil usuznjen nekoč. Na vsa važnejša mesta bi prišli zopet tužci in jugoslovenski delavci bi bili zopet material druge vrste, kakor so bili poprej.

Sedanja stavka je bila dobra šola, a najboljša za proletarijat sam. Iz nje se lahko mnogo nauči; pred vsem pa to, da vdrugič ne bo več dal prelivati svoje krvi za — svoje lastne sovratnike.

Podpirajte „Jugosl. Matico“!

„Če te tudi pri vojaki niso spremenili, potem ti je tako sojeno, živel boš večno le v mraku.“

S tem je bilo zapečateni moje življenje, materine solze so ga zapečatile. Moje življenje je noč.

Tisto jutro pa sem vstal jako zgodaj, sam ne vem kaj je bilo seglo v moje življenje ter ga popolnoma zmedlo, da nisem spoznal več ne samega sebe, ne svojega početja.

Zunaj je bilo pomladno jutro, vse polno čudežne svetlobe in vonjav, petja in življenja. Pred menoj je bila bela cesta; na obeh straneh so štrlele proti nebu visoke hiše z zastirami, inrkimi okni. Po cesti so hodili ljudje, vse polno jih je bilo, možkih, žensk in otrok in vsi so se mi zdeli tako znani in domači, da bi bil najraje objel enega za drugim ter se razjokal nad vsakim posebej, nad vsemi in še nad samim seboj. Ker tisto jutro sem spoznal, kar poprej nikoli nisem.

(Konec prih.)

Dnevne vesti.

Lažnjivi „Straži“ bodi povedano, da je bil članek »Na zatožno klop« napisan predno je izšel oni članek v »Volksstimme«. Čakal je v uredništvu par dni, predno je prišel na vrsto. Radi tega tudi ne more biti govora o kakem plankanju. Pisec je čital omenjeni članek v »Volksstimme« komaj dan pozneje, ko je izšel članek »Na zatožno klop« v našem listu. Dalje pa ji bodi tudi še povedano, da je zagrešila sedanja vlada nad našim narodom, a pred vsem nad našim narodnim gospodarstvom toliko, da spada — na zatožno klop — in pri tem tudi ustrajamo. Da je z uničenjem naše valute in z raznimi drugimi špekulacijami povzročila, seveda indirektno, mnogo mezdnih gibanj, ter privedla tudi »Zvezo«, do tega, da je prve dni vstopila v pasivno resistenco, kar je priznala v svojem prvem komunističnem, je tudi resnica, ki jo narodnohlinska »Straža« ne more ovreči. Naše ljubezni do države, ne bomo dokazovali v »visokih tiradah«, ker kdor se poslužuje te metode navadno dokazuje da v njegovi ljubezni ni vse v redu; čitatelji našega lista vedo dovolj, kaj smo in kaj smo bili tedaj, ko so bili klerikalci še čezinčez črnožolti.

Begajoče govorice. Hujšaki, ki so s svojo akcijo za vstajo in »osvobojenje« Maribora žalostno pogoreli, širijo sedaj med ljudstvom, a posebno med železničarstvom, govorice, da bodo, predno se povrnejo na delo, dosegli, da bodo odpuščeni vsi pristaši »Zveze« ter sploh vsi slovenski delavci in uslužbenci. Nam ni treba posebej povdarjati, da so vse te neslane govorice samo pobožne želje onih »ponižanih in razžaljenih«, potrebno pa je da naše ljudstvo izve, kakšni ljudje pripadajo »jugoslovenski socijalni demokraciji« in kakšna je njihova internacionalna. Pravi »internacionalalec« ni še oni, ki prisega na rdečo zastavo, popolno pravico do tega imena in vse z njim zvezane časti dobi komaj tedaj, ko zataji svoje jugoslovensko pokolenje ter postane — Nemec! Toda naš jugoslovenski narod si ni priporil svobodne države, zato da bo v njej še nadalje tlačen in potujčevan. Oni, ki se niso bali žrtvovati za njeno ustvaritev svoje lastne krvi, se tudi ne bodo bali prijeti palice ter nagnati one »vstaše« kamor spadajo.

Nemščina — še vedno uradni jezik. Neverjetno je sicer, toda koliko neverjetnosti je v Jugoslaviji in vendar so resnične. Tako je resnična tudi neverjetnost, da je v edini naši železniški delavnici v našem Mariboru notranji in zunanji jezik — nemščina. Slovenski delavec, ki pride v to delavnico se nahruli z »vindišer« in naučiti se mora nemško, če še ne zna. Kdor misli, da je samo Avstrija potom svojih uradov potujčevala naš narod se jako moti. Z drugimi lastnostmi je od pokojne Avstrije podedovala kraljevina SHS tudi to vzvišeno nalogo — potujčevati v svobodni narodni državi, državni narod. Na vprašanje »Quo vadis Jugoslavia?« je lahek odgovor: »Na Dunaj, da se dam še enkrat zasuznjiti!« Delavec.

Nemška kolonizacija. Kolonizacija Nemcev v Mariboru in po drugih naših krajih potom »Südmarke« pod bivšo Avstro-ogrsko je vsakemu znana, ni pa znano, da se ta kolonizacija tudi še sedaj vrši, kljub temu, da imamo lastno narodno državo. Te kolonizacije sicer ne vodi več »Südmarka«, vsaj dokazati se menda tega ne da, (mogoče je pa vse) pač pa jo vodi nekaj naših Nemcev in nemčurjev. Boječ se, da ne bi prišla kaka posestva ali obrati v slovenske roke, so pričeli z agitacijo med vojvodinskimi Švabi ter jih pričeli vabiti v Maribor. Vojvodinsko švabsko časopisje prinaša čisto odkrito anonco, ki pozivajo Švabe, naj kupijo v Mariboru one hiše in posestva, ki so na prodaj, da ne pridejo v »tuje« roke. Kakor smo doznali vodijo to novo kolonizacijo naši nemški odvetniki. Treba bi bilo, da bi merodajni krogi posvetili malo z bengalično lučjo v posle te nove nemške kolonizacije v našem jugoslovanskem Mariboru!

Zanimiv dokaz, kakšni ljudje hujškajo proti državi in proti oblastnjam, nam podaja sledeče pismo, ki ga je prejel g. policijski nadkomisar dr. Senekovič. Pismo se glasi:

Gospod Senekovič! Kako pa to pride, da vi imate tofo pravico, da čete naše ljudi to našega mesta vun spraviti kateri sem slišijo, naj se to enkrat obrne in glejte vi na vašo stražo, tisti čiči kacmaheri, ki vse vkradnejo kaj dobijo, tiste bi bilo dobro in tudi bojo šli z njihovimi grdimi bamami; mi mislimo, da bojo prišli skoro časi, da nemote meli časa vaših klobukov vzeti, tak bote šli še bole nego psi, samo malo še počakate kak to pride, da to v našem kraju totti kacmaheri službo delajo? Prašajte eniga ali drugiga ako je bil, kedaj je bila vojska, tedaj so bili vsi unverlässlich zdaj bi pa to naše pravične ljudi streljali od tistoga kraja, kole so totti doma je nai ti veči ksinde zapomnite si, to bote vidli kak bote vsi gledali kole bode mogli begati; zdaj smo mi gospodi mi mammo monicijona zadosti, da bo potrebno bojo šli vi in vaši kacmaheri vsi v luft.

To so tisti, ki so pod avstrijsko ero privandrali v naše slovenske kraje, danes pa mislijo, da so domačini, a mi Slovenci, da smo tužci. Toda ti gospodje naj se le ne vznemirjajo, čas njihove slane je minil za vselej. S takimi izbruhi pa ne bodo dosegli nič drugega, nego da jim bo naš zaveden narod dal pošteno in zaslužno brco. Ne mi, oni bodo zleteli tja, kamor spadajo.

O pasu A na Koroškem piše ena zadnjih števil »Grazer Tagblatt« ter priznava kar doslej še noben nemški list ni priznal, da je v tem pasu velika večina prebivalstva slovenske narodnosti. Da bi to za Nemce žalostno, toda nepobitno dejstvo ublažila ter upajoče pritožila pri prilici njihovi ugašajoči lučki upanja vsaj še par kapljic olja, jim pripoveduje, da vsi ti ljudje, čeprav so Slovenci razumejo in govore tudi Nemško. K Nemcem to je k Avstriji pa jih vežejo tudi gospodarski odnošaji. In ti gospodarski odnošaji so — važnejši nego narodnost. Ta zadnja trditev se lahko tudi obrne, na kar pa »Tagblatt« menda ni mislil. Zanimivo pa je na vsak način, da je celo najzagrizenejši avstrijski list priznal — da so v glasovalnem pasu A na Koroškem Slovenci, ne pa Nemci, kar so doslej trdovratno pripovedovali vesolnemu svetu. Pred smrtjo prizna marsikdo stvari, ki bi jih poprej nikoli ne priznal.

Premeščena sta iz delavnice na koroškem kolodvoru načelnik Ogrinc ter računovodja Sieberer in sicer k obratnemu ravnateljstvu južne železnice v Ljubljani. Na njihovi mesti pa prideta inženir Dolkowski ter računovodja Strauss.

Uvoz prepovedanih predmetov. Trgovski gremij poroča, da se mora vse blago, koje se je do 31. t. m. pri raznih železnicah v inozemstvu sprejelo, strankam dostaviti.

Občinske doklade in pristojbine. V seji sosveta z dne 26. t. m. je bilo soglasno sklenjeno, da se pokritje proračunskega primanjkljaja mestnega zaklada za leto 1920 zvišajo, oziroma na novo uvedejo nastopne doklade oziroma pristojbine: 1.) Občinska doklada na kontingentovano in nekontingentovano pridobnino ter pridobnino po poglavju II, na plačarino in krošnarino od 65% na 130%; 2.) gostščina od 12% na 20%; 3.) vodovodna naklada od 6% na 12%; 4.) jednotna cena pri večji porabi vode se zviša od 50 vinarjev na 1 K za 1 m³, pri čemur se pri oni množini vode, ki je na podstavi naklade dovoljena, vpošteva 1 m³ s 60 vinarji; 5.) občinska doklada na vino na 500% državne užitnine; 6.) občinska naklada na vino za vsak hl 60 K; 7.) občinska naklada na pivo za vsak hl 40 K; 8.) občinska naklada na steklenico šampanjca 60 K; 9.) občinska naklada 50 K od hektoliterske stopnje alkoholovine navadnega žganja; 10.) tehtarina na železniških postajah v Mariboru pri uvozu in izvozu blaga in prtljage; 11.) občinsko doklado na železniške vozne listke na 20 kron voznine po 1 K za

III. razred, 2 K za II. razred in 4 krone za I. razred; 12.) občinska doklada od prenosa lastninske pravice pri zazidanem zemljišču od 1/10 državne nepremičninske pristojbine na 1/3 tedaj v isti izmeri, kakor se sedaj odmeri od nezazidanega zemljišča; 13.) občinska taksa. Občinska (taksa) doklada od zemljiškega in hišnornajemnega davka (40%) od rentnine (65%) ter kanalska pristojbina (4%) ostane ista kakor v pretečenem letu. Pod točkami 1, 2, 3 in 4 navedene doklade, oziroma pristojbine se povišajo s 1. januarjem 1920, do čim ostale z dnem pravomočne veljavnosti. Podrobna načrta pod točkama 10 in 14 vsebujejo pristojbin ležijo na vpogled razgrnjeni pri mestnem knjigovodstvu. Pod točkami 5, 6, 7, 8 in 9 se pobira, odnosno naklada od v mestu konzumirane užitnih podvržene količine. To se daje v smislu § 76. občinskega reda za mesto Maribor javno na znanje.

Kultura in umetnost.

„Moč teme“. V soboto nam je podalo naše gledališče znamenito Tolstojev dramatično delo „Moč teme“. O delu samem bi bilo škoda govoriti, ker je že vsakemu, ki se količkaj zanima za literaturo že dovolj znano. Vprizoritev sama se je vršila v znamenju karbidove razsvetljave; dosegla pa je kljub temu popoln uspeh. Vživeti se v psiho preprostega ruskega ljudstva ni lahka naloga; toda uloge so bile dobro razdeljene in igralci vsak na svojem mestu. Niti o manjših in najmanjših ulogah bi se ne dalo trditi, da niso bile podane z ljubeznijo in razumevanjem. Globina in resničnost Nučičevega Nikiške Akimča bo ostala gledalcem še dolgo v spominu. Gledal sem pred leti to Tolstojev delo na dunajskem „Burgteatru“ toda reči moram, da mi je Nučičev Nikiška bolj ugajal, in to ne le radi tega, ker je bil igran tam v nemškem tu pa v slovenskem jeziku, ampak radi resničnosti, ki je sicer velik nemški umetnik ruskemu tipu ni mogel dati. — Sicer pa je prevod gospe Govekarjeve slab, ter se mu pozna, da je prirejen po nemškem prevodu, ne pa po originalu. — Visoke zmoglosti je pokazala ta večer gospa Dragutinovičeva v ulogi Matrone. Njeno samorastle ustvarjanje nas je presenetilo, dasiravno jo poznamo že od poprej kot prvovrstno umetnico. Trejta v tej igri je bila gospa Bukšekova (Anisja) istotako skozinskozi naravna in dovršena. G. Bratina je v celoti dobro pogodil starega Akimča, ki je, mimogrede povedano, jako težka uloga, ki zahteva previdno in dosledno pot; le v prvem dejanju je bil malo premedel. Doma je bila tudi gdca Petkova v ulogi Akuline. Velušček (Mitrič) je bil spočetka nesiguren, pozneje pa boljši. G. Rasberger (Pjotr) ter gospa Gromova (Marinka) sta bila sicer dobra, v rusko dušo pa se nista mogla popolnoma vživeti. Resničen gledališki talent je pokazala majla Olgica Severjeva, kar smo opazili že v „Pepeľuhu“. Druge manjše uloge so bile večali manj v okvirju. Godbe nismo prav nič pogrešali.

Razne vesti.

Pred 118 leti so javno pretepali navijalce cen. Po velikih vojnah je vedno dražinja. Tako je bilo tudi pred 118 leti. Na Dunaju so imeli 1802. leta določene tele cene: hleb 2 libri za 14 krajcarjev, libra govejega mesa 7 kr., telečjega 10 kr., libra špeha 28 kr., masla 23 kr., vrček piva 7 krajcarjev. Nekateri prodajalci se niso držali maksimalnih cen. Zato je policija začela proti njim energično postopati in kogar so zalotili, da prodaja nad določeno ceno, so ga gnali na policijski komisariat, kjer so ga takoj obsodili in mu jih javno naštel 25.

Zgodovina sladkorja. Dandanašnji je sladkor jedno najpotrebnejših živil. Malokdo pa ve, da so sladkor rabili že Kitijski pred 2000 leti. V srednjem veku je prišel sladkor v rabo pri Portugalcih najprvo. Ljudstvo je govorilo, da izdelujejo sladkor indijski čarodejci. Šele Marco Polo je prepričal v letih 1271 do 1295 svet, da je to bajka in je razložil, iz česa se izdeluje

sladkor. Potem se je širil sladkor po Arabiji in počasi po vsem svetu.

Goljufija prodajalke časopisov. Neža Sykir, ki prodaja na Dunaju po ulicah časopise, je bila obtožena in obsojena na 24 ur zapora radi goljufije, ker je klicala pri prodajanju časopisov „Posebna izdaja“, čeprav ni bila posebna izdaja. Sodišče je smatralo to za goljufijo ter jo obsodilo.

Zadnje vesti.

Sestanek v Lago Maggiore.

LDU Lyon, 28. aprila. (Brezž.) »Matin« poroča iz San Rema, da se je včeraj Scialoja razgovarjal v Nizzi z dr. Trumbićem, ki je na potu v Beograd. Prihodnji sestanek med Scialoja in jugoslovenskimi delegati bo v nekoliko dneh in sicer v Lago Maggiore.

Uradno poročilo o prometu.

LDU Ljubljana, 28. aprila. Uradno se poroča: Na južni železnici se je danes priglasilo skoro vse osebje v službo. Vozili so na vseh progah osebni vlaki, kakor včeraj na progi Logatec—Špilje tudi več tovornih, oziroma živilskih vlakov, nadalje tudi ekspresni vlak Beograd—Pariz v obeh smereh. Na vseh večjih postajah, kakor tudi na rudniških postajah, se ranžira tovor. Jutri, 29. t. m., bodo vozili na vseh progah osebni vlaki; med Ljubljano in Mariborom razen dosedanjih mešanih vlakov še v vsaki smeri po eden osebni vlak; nadalje med Ljubljano in Zidanim mostom jutranji in večerni osebni vlak za šolarje in uradnike; istotako zjutraj in popoldne po en osebni vlak med Ljubljano in Borovnico. Zveza osebnih vlakov med Mariborom in Dunajem se zopet vzpostavi. Ekspresni vlak Dunaj—Trst začne voziti v ponedeljek, 3. maja t. l. — Na progah državne železnice v Sloveniji je od danes opoldne vzpostavljen ves osebni in tovorni promet, kakor je bil pred stavko. Železničarsko stavko je smatrati, ako tudi ne formalno, vendar pa dejanski za končano. Tudi vse drugo delavstvo po Sloveniji dela. Stavkajo samo še rudarji. Mir in red se ni kalil nikjer.

Naši delegati v Ljubljani.

LDU Ljubljana, 29. aprila. Z današnjim ekspresnim vlakom so dospeli zjutraj v Ljubljano naši mirovni delegatje dr. Trumbić, dr. Žolger in dr. Rybář in nadaljevali potovanje v Beograd.

Turška mirovna delegacija.

LDU Lyon, 29. aprila. (Brezžično). V Versaillesu pričakujejo prihoda turške delegacije dne 5. ali 6. maja.

Usoda Carigrada.

LDU Lyon, 28. aprila. (Brezžično). V San Remu se je sklenilo, da ostanejo Turki v Carigradu, manjšinam pa se dajo potrebne garancije.

Monopolizacija izvozne trgovine.

LDU Beograd, 28. aprila. Ministrski svet je podpisal naredbo, s katero se monopolizira zunanja trgovina z žitom, zelenjavo, moko in živino. Čisti dobiček se razdeli tako, da se porabi 1/4 za organiziranje poljedelskih

kreditov, 1/4 za ustanovitev skladišča, ostanek pa dobi država. Na ta način bo prenehal izvozna politika, ker izvoz poslej ne bo več stvar zasebnega interesa, ampak javnega.

Likvidacija moratorija.

LDU Beograd, 28. aprila. Podpisana je naredba o likvidaciji moratorija v državi. Najvažnejše točke te naredbe so: 1. oprostitve plačevanja obresti za vse vrste dolgov, iz vseh 6 vojnih let 1914—1920; 2. vsi denarni zavodi se oproste svojih meničnih portfeljev, ki ogrožajo bančna aktiva in se te terjatve preneso na državno likvidacijsko banko; 3. vsi žiranti na vseh menicah se oproste svojih obveznosti napram državi in se preneso iste na likvidacijsko banko. Obveznosti ostanejo samo za akceptante, katerim se dovoli rok šestih mesecev, da uredijo svoje obveznosti.

Internacionalna trgovska konferenca v Parizu.

LDU Beograd, 28. aprila. V Parizu se bo vršila internacionalna trgovska konferenca, kateri bodo prisostvovali vse interparlamentarne skupine vseh evropskih parlamentov. Konferenca bo trajala od 4. do 7. maja. Naš parlament bo zastopan po vseh strankah ter odputuje določeno odposlanstvo jutri v Pariz.

Nežigosani bankovci se vrnejo.

LDU Beograd, 28. aprila. Finančno ministrstvo bo izdalo naredbo, po kateri se bodo vrnili lastnikom vsi zadržani nežigosani kronski bankovci, da jih uporabijo zunaj mej naše države.

Ukinjenje vojaške cenzure.

LDU Beograd, 28. aprila. Ko se dokonča demobilizacija vojske dne 5. maja, preneha od tega dneva tudi vojna cenzura, o čemer so že obveščene vse vojaške oblasti. O tem je obveščen tudi minister za notranje posle in vse pokrajinske vlade. Od tega dne naprej bo tisk potrjen zakonom, ki so bili v posameznih pokrajinah v veljavi pred vojno.

Nove gradnje v Beogradu.

LDU Beograd, 28. aprila. Beograjska občina prične v kratkem graditi hiše na Topčiderskem trgu.

Veliki Berlin.

DKU Berlin, 27. aprila. Pruska deželna zbornica je danes odobrila, da se ustanovi Veliki Berlin. Predlog je bil sprejet s 169 proti 148 glasovi.

Mir z Nemčijo.

DKU Berlin, 28. aprila. Mirovno stanje med Nemčijo ter Grško in Portugalsko je danes stopilo v veljavo.

Borzno poročilo.

LDU Zagreb, 28. aprila. (Borza) Devize: Berlin 288—284. Italija vezano 740, 770, New York, vezano 16.600, 17.000, Pariz, vezano 1060, 1070, Praga 250, 255, Dunaj 69.50, 70; valute: dolarji 14.600, 14.900, avstr. krone 67, 68, bolgarski levi žigosani 192, carski rublji 192, 202, čehoslov. krone 240, 20 kronski zlat 575, francoski franki 1050, napoleonidori 565, 573, nemške marke 270, 274, leji 268, 272, italijanske lire 740, turške lire 1 komad v zlatu 600, 610.

Prvi maj — delavnik!

(Po sklepni lista.)

Ljubljana, 29. aprila. Tukajšnje delavstvo je sklenilo, da se 1. majnik ne bo praznoval s počitkom, ampak z delom. Zaslужek pa se podari sirotam padlih žrtv.

Generalna stavka v Španiji. Gremij trgovcev v Mariboru.

DKU Madrid, 27. aprila. Uradno se poroča, da so različne organizacije vsled aretacije „rdečega odbora“ proglasile generalno stavko, katera se razteza tudi na železničarje in črko-stavce. Vlada je uvedla zelo stroge odredbe.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V četrtek 29.: »Moč teme«. Ab. A—38.
V petek 30.: »Tugomer«. Ab. B—40. Slavnostna predstava v spomin obglavljenja mučnikov Zrinjskega in Frankopana.
V soboto 1. maja: »Mamzelle Nitouche«. Prva opereta v sezoni. Izven abon.
V nedeljo 2.: »Divji lovec«. Zadnja uprizoritev. Izven abon.
Vsled policijske odredbe se pričnejo predstave točno ob 19. (7.) uri.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

C klarinet I. vrste, dobro ohranjen, se proda. V račun bi se vzel tudi »Flügelhorn«. Naslov pove upravnistvo. 2—2

Ena telica in ena plemena svinja se proda. Vpraša se v Melju, Vilsonova ulica šte. 23.

Prva slovenska brivnica se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo se jamči. Fran Novak, brivski mojster, Aleksandrova cesta št. 22 (prej G. Gredlić). 243

VABILO

k

55. rednemu občnemu zboru

članov trgovskega gremija, ki se vrši v soboto, dne 15. maja 1920 ob 19. uri v gostilni »Pri Gambrinu«, Gregorčičeva ulica št. 29 s sledečim dnevnim redom:

1. Prečitanje zapisnika zadnjih 4 občnih zborov.
2. Poročilo načelnikovo o delovanju.
3. Poročilo računskih pregledovalcev.
4. Sklepanje o proračunu za leto 1920.
5. Sklepanje o plačevanju in visokosti gremijskih doklad, vpisnih, sprejemnih, oprostilnih in šolskih pristojbinah.
6. Spremembe pravil.

VOLITVE:

7. Volitev 2 računskih pregledovalcev.
 8. Volitev 4 odposlancev na zborovanje svojcev gremija.
 9. Volitev 2 članov in 1 namestnika v razsodišče.
 10. Volitev 10 članov in 10 namestnikov za zvezna zborovanja.
 11. Predlogi članov po § 19 pravil.
 12. Slučajnosti.
- V slučaju, da ta za 19. uro sklicani občni zbor ne bi bil sklepčen, vrši se ob 20. uri istega dne drugi občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov.

Maribor, dne 24. aprila 1920.

Gremij trgovcev v Mariboru.

Predsednik: Vilko Weixl.

Inserati v našem listu imajo največji uspeh!

Prevzetje restavracije!

Naznanjam cenjen. občinstvu, da sem prevzel s 1. aprilom t. l.

restavracijo

„Narodni dom“

in prosim za obilen obisk. Prevzamem tudi abonente à 20 K.

Se priporočam najtopleje

Hinko Kosič, restavrater.

258

Širite naš list!

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapetiranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. izvršitve po jako nizkih cenah pri trdki za pohištvo

KAREL PREIS, Maribor
Slomšekov trg št. 6

Svoboden ogled! 217 Ceniki zastoj!

Centralna banka d. d. u Krapini.

OSNOVA

za povišenje dioničke glavnice.

Redovita glavna skupština dioničara Centralne banke d. d. u Krapini, održana dne 14. travnja 1920. zaključila je:

Povišenje dioničke glavnice od 15.000.000 K na 50.000.000 K

izdanjem od 350.000 komada novih dionica po 100 K nominalne vrednosti i povjerila ravnateljstvu, da to povišenje provede.

Na temelju tog zaključka izlažeino na javnu supskripciju:

350.000 dionica po 100 K nominalne vrednosti. —

Za upisivanje ustanovljeni su slijedeći uvjeti:

1. Nove dionice koje glase na donosioce, učestvuju na poslovnom uspjehu od 1. srpnja 1920. te su prema tome providjene kuponom sa pravom na polugodišnju dividendu za godinu 1920.

2. Rok supskripcije počima 20. travnja te traje za dioničare do 10. svibnja 1920., a za nedioničare do 15. svibnja 1920. — Dioničari, koji do 10. svibnja 1920 ne izvrše svoje pravo opcije, gube to pravo. —

Starim dioničarima prepušta se pravo prvenstva na 150.000 komada dionica na način, da na svaku staru dionicu mogu upisati (optirati) jednu novu dionicu i to uz tečaj od 180 K po komadu.

4. Ostalih 200.000 dionica kao i eventualne po dioničarima neoptirane dionice mogu upisivati i nedioničari uz tečaj od 250 K po komadu.

5. Kod supskripcije imade se odmah potpuni iznos optiranih odnosno upisanih dionica na jedanput u gotovom položiti.

U KRAPINI, dne 15. travnja 1920.

6. O uplaćenim iznosima izdat će se blagajničke potvrde, na temelju kojih će se izručiti medjutomnice vrhu dodijeljenih komada, dok će se medjutomnice izmijeniti originalnim dionicama, kad iz tiska izadju, i to u pojedinim komadima ili složenim komadima po 5, 10 i 50 dionica.

7. Posjednici starih dionica, koji u smislu točke treće ove osnove žele izvršiti pravo opcije, imadu prigodom supskripcije predložiti svoje stare dionice odnosno medjutomnice, koje će im se nakon provedene opcije sa blagajničkom potvrdom na njihov trošak povratiti.

8. Ravnateljstvo pridržaje si pravo repartitije (podjelbe) upisanih i uplaćenih dionica glasom točke četvrte ovog poziva. — Uplate za nedodijeljene dionice povratit će se upisivačima do 30. svibnja o. g. bez kamata i to na blagajni zavoda, gdje je uplata uslijedila.

9. Uplaćeni višak nad nominalom privesti će se po odbitku troškova emisije pričuвної zakladi.

10. Eventualne neoptirane odnosno neupisane dionice preuzima postojeći sindikat, koji zajamčuje uspjeh emisije.

11. Kao potpisna in uplatna mjesta označuju se:

- a) Centralna banka d. d. Krapina te njezine podružnice u Varaždinu, Pregradi, Ivancu, Klanjcu i Stubici.
- b) Brodska hrvatska eskomptna i mjenjačna banka u Zagrebu te njezine podružnice u Brodu, Osijeku i Diakovu.
- c) Hrvatska eskomptna banka u Zagrebu.
- d) Franc.-Srpska banka podružnica u Zagrebu.
- e) Prva požeška štedionica u Požegi i
- f) Mariborska eskomptna banka u Mariboru.

Ravnateljstvo Centralne banke d. d. u Krapini.